

Viite

Asia

Valtiovarainministerien (ECOFIN) epävirallinen videokokous 6.10.2020**Tiivistelmä**

Suomea kokouksissa edustaa valtiovarainministeri Matti Vanhanen.

Elpymis- ja palautumistukiväline (RRF)

Valtiovarainministerien epävirallisessa videokokouksessa 6.10.2020 asialistalla on elpymis- ja palautumistukivälinettä (RRF) koskeva asetusehdotus. Kokouksen jälkeen asetusehdotuksesta on tarkoitus kirjallisessa menettelyssä saavuttaa neuvoston yleisnäkemyks.

Asetusehdotuksella pyritään edistämään unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista koheesiota parantamalla jäsenvaltioiden palautumiskykyä, pienentämällä kriisin sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia ja tukemalla vihreää ja digitaalista siirtymää. Suomi tukee puheenjohtajan kompromissiehdotusta, joka on pitkälle kesällä sovitun Eurooppa-neuvoston päätelmien mukainen. Kompromissiehdotuksen muutoksia käsitellään parhaillaan valmisteilla olevassa U-jatkokirjelmässä. Trilogit asetusehdotuksesta on tarkoitus käydä niin, että lopullinen sopu saavutettaisiin Ecofin-neuvostossa 1.12.2020 ja asetus tulisi voimaan 1.1.2021.

Digitaalisen rahoituksen paketti

Komissio esittelee ministereille 24.9.2020 julkaisemansa laajan digitaalisen rahoituksen paketin, joka koostuu neljästä eri kokonaisuudesta: digitaalisen rahoituksen strategiaa ja vähittäismaksustrategiaa koskevista tiedonannoista sekä kryptovaroja ja rahoitusmarkkinoiden digitaalista häiriönsietokykyä koskevista lainsäädäntöehdotuksista. Suomi kannattaa sellaisia toimenpiteitä, jotka edistävät uusien innovatiivisten rahoituspalveluiden saatavuutta yrityksille ja kuluttajille. Sääntelyn tulee kattaa tulevaisuudessa myös uudet digitaaliset liiketoimintamuodot, joilla on juridista merkittävyyttä asiakkaansuojan ja rahoitusvakauden kannalta. Tietosuojan, kuluttajansuojan ja sijoittajansuojan tulee pysyä korkealla tasolla myös uusissa palveluissa ja uusilla palveluntarjoajilla.

Muut asiat

Valtiovarainministerien videokokouksessa on esillä Eurooppalainen ohjausjakso ja sitä koskevat muutokset sekä komission 24.9. julkaisema toimintasuunnitelma pääomamarkkinoiden edistämiseksi. Lisäksi Ecofin-neuvostossa hyväksytään EU:n yhteiset linjaukset lokakuun G20 kokoukseen sekä EU:n yhteinen lausunto Kansainvälisen valuutta- ja rahoituskomitean kokoukseen ja annetaan mahdollisesti suositus Euroopan keskuspankin johtokunnan uuden jäsenen nimittämiseksi.

Aamiaisella on esillä taloustilanne ja raportointi euroryhmän kokouksesta.

Euroryhmä 5.10.

Euroryhmän aiheina ovat strateginen keskustelu uudistusten ja investointien prioriteeteista euroalueella, Kreikan 7. tiukennetun valvonnan raportti, ajankohtainen valuuttakurssikehitys, Euroopan keskuspankin johtokunnan uuden jäsenen nimittämisprosessi sekä euroryhmän työohjelma.

Asialista:

1. Esityslistaehdotuksen hyväksyminen
2. A-kohtien luettelon hyväksyminen
 - a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
 - b) Lainsäädäntöasioiden luettelo

Lainsäädäntöasiat

3. (mahd.) Elpymis- ja palautumistukiväline (RRF) s. 4
= *Näkemyksen vaihto*
4. (mahd.) 'Digitaalisen rahoituksen paketti' s. 10
= *Komissio esittelee*
= *Näkemyksen vaihto*
5. Muut asiat

Ei-lainsäädäntöasiat

6. (mahd.) Neuvoston suositus Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsenen nimittämisestä s. 18
= *Puheenjohtajan informaatiota*
7. Eurooppalainen ohjausjakso 2020 – mitä on opittu sekä jatkotyö elpymiseen liittyen s. 20
= *Näkemyksen vaihto*
8. Kansainvälisten kokousten valmistelu (12.-17.10.) s. 23
 - a) G20 Yhteiset linjaukset (Terms of reference)
 - b) IMFC-lausuma
 = *Puheenjohtajan informaatiota*
9. (mahd.) 'Pääomamarkkinaunionin toimintasuunnitelma' s. 25
= *Komissio esittelee*
= *Näkemyksen vaihto*

Maanantai 5.10.

15:00 Euroryhmä s. 28

Tiistai 6.10.

09:00 Ecofin-aamiainen

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2020-00491

KO Kekäläinen Antti(VM), Aaltonen
Elisa(VM), Vartia Laura(VM)

25.09.2020

JULKINEN

Asia

**Valtiovarainministerien (ECOFIN) epävirallinen videokokous 6.10.2020;
3. (mahd.) Elpymis- ja palautumistukiväline (RRF)**

Kokous

Epävirallinen valtiovarainministerikokous 06.10.2020

U/E/UTP-tunnus

U 30/2020 vp, E 64/2020 vp, UJ 22/2020 vp, U 27/2020 vp, UJ 20/2020 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Valtiovarainministerien epävirallisessa videokokouksessa 6.10.2020 asialistalla on elpymis- ja palautumistukivälinettä (RRF) koskeva asetusehdotus. Kokouksen jälkeen asetusehdotuksesta on tarkoitus kirjallisessa menettelyssä saavuttaa neuvoston yleisnäkemyks.

Komissio antoi RRF-välineeseen liittyvän asetusehdotuksen (COM(2020) 408 final) osana EU:n elpymissuunnitelmaa 28.5.2020. Eurooppa-neuvoston ylimääräisessä kokouksessa 17.–21.7.2020 päästiin sopuun EU:n monivuotisesta rahoituskehiksestä sekä Next Generation EU –elpymisvälineestä, jonka merkittävä osa elpymis- ja palautumistukiväline on.

Elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (COM(2020) 408 final) on 2.7.2020 toimitettu eduskunnalle U-kirjelmä (U 30/2020 vp).

RRF-välinettä koskevaa asetusehdotusta on käsitelty neuvoston työryhmässä ja puheenjohtajamaa jakoi neljännen kompromissiehdotuksena 21.9.2020. Kompromissiehdotuksen muutoksia käsitellään parhaillaan valmisteilla olevassa U-jatkokirjelmässä.

Trilogit asetusehdotuksesta on tarkoitus käydä niin, että lopullinen sopu saavutettaisiin Ecofin-neuvostossa 1.12.2020 ja asetus tulisi voimaan 1.1.2021.

Suomen kanta

Valtioneuvosto on linjannut kantoja komission ehdottamaan elpymiskokonaisuuteen 4.6.2020 annetussa selvityksessä (E 64/2020 vp). Elpymisvälinettä koskevista kannoista on linjattu U-kirjelmässä U 27/2020 vp ja U-jatkokirjelmissä UJ 20/2020 vp ja UJ 22/2020 vp. Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevista kannoista on linjattu U-

kirjelmässä U 30/2020 vp ja siihen liittyvässä 30.9.2020 eduskunnalle toimitettavassa jatkokirjelmässä.

Pääasiallinen sisältö

Eurooppa-neuvoston 17.–21.7.2020 ylimääräisen kokouksen päätelmien mukaisesti RRF-välineen suuruus olisi yhteensä 672,5 miljardia euroa vuoden 2018 hinnoin. Tästä avustuksina jaettaisiin 312,5 miljardia euroa vuoden 2018 hinnoin ja loput 360 miljardia euroa vuoden 2018 hinnoin olisi lainamuotoista tukea. Välineen koko kasvoi alkuperäisestä 560 miljardista eurosta, josta avustuksia oli 310 miljardia euroa ja loput 250 miljardia euroa lainamuotoista tukea (5 artikla). Komission ehdotuksen mukaan välineen tavoitteena olisi Covid-19 -kriisin seurauksena edistää unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista koheesiota parantamalla jäsenvaltioiden palautumiskykyä, pienentämällä kriisin sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia ja tukemalla vihreää ja digitaalista siirtymää. Näiden tavoitteiden saavuttaminen vahvistaisi jäsenvaltioiden talouksien työllisyyttä ja tuotantopotentiaalia koronakriisin jälkeen ja tukisi kestäväää kasvua. Nämä tavoitteet on tarkoitus saavuttaa tukemalla taloudellisesti jäsenmaiden investointeja ja uudistuksia tiiviissä yhteistyössä jäsenmaiden kanssa.

Komission asetusehdotuksen mukaan RRF-välineen käyttö olisi pitkälti sidottu eurooppalaiseen ohjausjaksoon. Jäsenvaltiot laatisivat elpymis- ja palautumissuunnitelmat, jossa esiteltäisiin kansallisia uudistus- ja investointihankkeita. Näiden uudistusten ja investointien tulisi vastata ohjausjaksossa määriteltuihin haasteisiin, erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän näkökulmasta. Suunnitelmissa tulisi muun muassa käsitellä sitä, miten uudistukset ja investoinnit edistävät talouden kasvupotentiaalia, työllisyyttä ja kestävyyskykyä, lievittävät kriisin vaikutuksia ja tukevat lähentymistä ja yhtenäisyyttä unionin alueella. Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti kompromissiehdotuksessa painotetaan vihreän siirtymän tavoitteita. Komissio arvioi jäsenvaltioiden esittämiä investointi- ja uudistushankkeita niiden vaikuttavuuden perusteella. Lisäksi komissio tarjoaisi investointien ja uudistusten toteuttamiseen teknistä tukea, josta komissio on antanut erillisen asetusehdotuksen (COM(2020) 409 final).

Eurooppa-neuvostossa sovitun mukaisesti komissio arvioi elpymis- ja palautumissuunnitelmat kahden kuukauden kuluessa niiden jättämisestä ja tekee ehdotuksen neuvoston täytäntöönpanopäätökseksi. Komissio arvioi suunnitelmat läheisessä yhteistyössä jäsenmaiden kanssa. Avustukset ja lainat maksettaisiin erissä sitä mukaa kun jäsenvaltioiden suunnitelmissa määrittelemät välitavoitteet saavutetaan.

Jos tavoitteita ei ole saavutettu tyydyttävällä tavalla, komissio keskeyttää maksujen suorittamisen. Tällöin kyseisellä jäsenvaltiolla on yksi kuukausi aikaa esittää omat havaintonsa arviosta. Maksuja voidaan jatkaa, kun jäsenvaltio on tehnyt korjaavat toimet tarkistuspisteiden ja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Jos jäsenvaltio ei ole ryhtynyt korjaaviin toimiin kuuden kuukauden kuluessa, komissio vähentää kyseistä maksuerää suhteellisesti. Jos 18 kuukauden kuluessa mitään konkreettista edistystä ei ole saavutettu tavoitteiden ja välitavoitteiden suhteen, komissio päättää oikeudellisen sitoumuksen. Mahdollisesti maksettu ennakkorahoitus peritään takaisin kokonaisuudessaan. Molemmissa edellä mainituissa tapauksissa jäsenvaltiolla on kaksi kuukautta aikaa esittää omia näkökohtiaan komissiolle.

Tukivälineen voimassaolo ja käyttö

Komission asetusehdotus jakaa tukivälineen käytön kahteen vaiheeseen. Komission alkuperäisen asetusehdotuksen mukaan ensimmäisessä vaiheessa tuen kokonaiskapasiteetti olisi ollut käytössä 31.12.2022 asti, jolloin avustuksia olisi voinut hakea jäsenvaltiokohtaiseen enimmäismäärään asti. Toinen vaihe olisi ajoittunut aikavälille 1.1.2023–31.12.2024, jolloin, komissio voisi järjestää erillisiä hakuja eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa, mikäli tukivälineen kokonaiskapasiteetista olisi vielä jäljellä rahoitusta. Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti kompromissiehdotuksessa ensimmäisessä vaiheessa tuen kokonaiskapasiteetista on käytössä 70 % 31.12.2022 asti, jolloin avustuksia voi hakea jäsenvaltiokohtaiseen enimmäismäärään asti. Toisessa vaiheessa 1.1.2023–31.12.2023 komissio asettaa käytettäväksi loput 30 % kokonaiskapasiteetista. Lainamuotoista tukea jäsenvaltiot voivat hakea 31.12.2023 saakka.

Avustukset ja allokaatioprosessi

Eurooppa-neuvostossa sovitun mukaisesti avustusten jäsenvaltiokohtaisen enimmäismäärä lasketaan erikseen vuosina 2021–2022 RRF-välineestä myönnettävälle 70 prosentille ja vuonna 2023 myönnettävälle 30 prosentille (11 artikla). Avustuksien osalta vuosina 2021–2022 enimmäismäärä jäsenvaltiota kohti määräytyy suhteellisen väestömäärän ja BKT:n tason asukasta kohti sekä työttömyyden tason mukaan. Jakoperusteessa vuodelle 2023 korvataan Eurooppa-neuvostossa sovitun mukaisesti yhtäläisessä suhteessa työttömyyskriteeri vuonna 2020 todetulla todellisen bruttokansantuotteen menetyksellä ja vuosina 2020–2021 todetulla kumulatiivisella todellisen bruttokansantuotteen menetyksellä. Tämä toteutunut BKT-muutos lasketaan 30. kesäkuuta 2022 mennessä (10 artikla).

Ennakkorahoitus

Komission esitykseen nähden Eurooppa-neuvostossa on sovittu ennakkorahoitusta koskevasta lisäyksestä. Ennakkorahoitus, joka on enintään 10 % oikeudellisesta sitoumuksesta, maksetaan vuonna 2021.

Lainat

Mikäli uudistus- ja investointisuunnitelmien mittaluokka on suurempi kuin maakohtaisesti asetettu katto avustuksille, rahoitusta voidaan täydentää lainamuotoisella tuella. Komission alkuperäisen ehdotuksen mukaan kullekin jäsenvaltiolle myönnettyjen lainojen enimmäismäärä ei voisi ylittää 4,7 % jäsenvaltion bruttokansantulosta. Eurooppa-neuvostossa sovitun mukaisesti lainaosuus kasvoi 6,8 prosenttiin bruttokansantulosta. Tätä osuutta on kuitenkin mahdollista poikkeuksellisissa olosuhteissa, kuten vakavassa taantumassa, kasvattaa riippuen käytettävissä olevasta lainakapasiteetista. Suomen osalta lainojen enimmäismäärä olisi noin 16 miljardia euroa.

Lainamuotoinen tuki perustuu komission ja jäsenvaltion väliseen lainasopimukseen, joka noudattaa varainhoitoasetuksen (EU, Euratom) 1046/2018 220 artiklan 5 kohdan määräyksiä. Tästä poikkeuksena komission asetusehdotuksessa esitetään mahdollisuus poiketa varainhoitoasetuksen 220 artiklan 2 kohdassa vahvistetusta maturiteettiperiaatteesta, jonka mukaan rahoitusapua varten myönnettävien lainojen maturiteetit eivät saisi poiketa komission ottamien lainojen maturiteetista. Komission ehdotuksen mukaan tämän asetuksen puitteissa myönnettävien lainojen maturiteetit voisivat siis poiketa niiden varojen maturiteeteista, jotka unioni lainaa pääomamarkkinoilta jäsenvaltioille myönnettävien lainojen rahoittamiseksi. Komissio

perustelee tätä poikkeusta sillä, että kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpanoa tukeville lainoille olisi myönnettävä maturiteetit, jotka vastaavat näiden menojen pitkän aikavälin luonnetta. Lainojen enimmäismaturiteettia ei ole kirjattu asetusehdotukseen.

Hallinto, neuvoston ja talous- ja rahoituskomitean rooli

Toisin kuin komission alkuperäisessä asetusehdotuksessa, Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti neuvosto tekee päätöksen kansallisten suunnitelmien hyväksymisestä toimeenpanopäätöksenä komission ehdotuksen perusteella neljän viikon kuluessa komission ehdotuksesta. Komission alkuperäisessä ehdotuksessa päätös suunnitelmien hyväksymisestä olisi tehty komission täytäntöönpanosäädöksellä tarkastusmenettelyä soveltaen. Eurooppa-neuvostossa sovitun mukaisesti komission tehdessä alustavan positiivisen arvion asiaankuuluvien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisesta, sen tulee pyytää talous- ja rahoituskomitean lausunto siitä, onko asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet saavutettu tyydyttävällä tavalla. Eurooppa-neuvostossa sovitun mukaisesti todetaan, että jos poikkeuksellisesti yksi tai useampi jäsenvaltio katsoo, että asiaankuuluvien välitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävästä saavuttamisesta on vakavasti poikettu, ne voivat pyytää Eurooppa-neuvoston puheenjohtajaa ottamaan asian seuraavan Eurooppa-neuvoston käsittelyyn. Tässä tilanteessa komissio ei tee päätöstä välitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävästä saavuttamisesta ja maksujen hyväksymisestä ennen kuin Eurooppa-neuvosto on keskustellut asiasta perusteellisesti. Tämä prosessi ei pääsääntöisesti saa kestää enempää kuin kolme kuukautta siitä, kun komissio on pyytänyt talous- ja rahoituskomitean lausuntoa

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Asetusehdotuksen oikeusperustaksi esitetään koheesipolitiikkaa koskevaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 175 artiklan kolmanteen kohtaan. 175 artiklan kolmannessa kohdassa määrätään, että jos rahastojen ulkopuoliset erityistoimet osoittautuvat tarpeellisiksi, Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat päättää niistä tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta unionin muussa politiikassa päätettyjen toimenpiteiden soveltamista.

Asetus hyväksyttäisiin tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä neuvoston määräenemmistöllä. Komissio perustelee oikeusperustan valintaa sillä, että elvytys- ja palautumistukivälineellä pyritään edistämään koheesiota lisäämällä toimenpiteitä, jotka antavat jäsenvaltioille mahdollisuuden toipua nopeammin ja kestävämmiin Covid-19-kriisistä. Oikeusperusta olisi siten sama kuin uudistusten tukiohjelmassa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin Talousarvion valvonta -valiokunnan raportoiija Monika Hohlmeier (EPP) on laatinut luonnoslausunnon RRF-välineestä Budjetti ja Talous- ja raha-asioiden valiokunnille, joiden raportoiijat yhteiskomiteamenettelyn (Joint committee procedure (Rule 58 of the Rules of Procedure)) puitteissa ovat Eider Gardiazabal Rubial (S&D), Siegfried Muresan (EPP) ja Dragos Pîslaru (RenewEurope). Talousarvion valvonta -valiokunta käsittelee lausuntoa 28.9.2020.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 2.10.2020

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset*Arvioita Suomen saannosta RRF-välineestä*

Jäsenvaltioiden olisi mahdollista saada RRF-välineestä tukea vastikkeettomana avustuksena ja lainana. Komission alkuperäisen asetusehdotuksen mukaisen laskentakaavan ja siihen perustuvan taulukon (COM(2020) 408 final / Annexes 1 to 3) mukaan Suomi olisi voinut saada RRF-tukivälineestä vastikkeettomana avustuksena lähtökohtaisesti enimmillään noin 2,2 miljardia euroa vuoden 2018 hinnoin. Eurooppa-neuvoston ylimääräisessä kokouksessa 17.-21.7.2020 tehtyjen päätelmien ja komission vuotuisen kestävän kasvun strategian 2021 yhteydessä julkaiseman taulukon mukaan Suomi voisi saada tämänhetkisten osin ennusteisiin perustuvien arvioiden mukaan avustuksena enimmillään 2,3 miljardia vuoden 2021 hinnoin. Avustuksia voitaisiin myöntää kriteerit täyttävien uudistusten ja investointien kustannusten perusteella. Avustus ei voisi olla suurempi kuin jäsenvaltion luotettavasti esittämät kustannukset.

Avustuksista 70 prosenttia jaettaisiin jäsenmaille alkuperäisen asetusehdotuksen mukaisella menetelmällä, jossa avustuksen jäsenmaakohtainen osuus riippuu maan väestöstä suhteessa EU27-väestöön, jäsenmaan käänteisestä henkeä kohti lasketusta BKT:n suhteesta EU:n keskimääräiseen henkeä kohti laskettuun BKT:hen vuonna 2019 ja maan työttömyysasteesta suhteessa EU:n keskimääräiseen työttömyysasteeseen (viiden vuoden keskiarvo 2015-2019). Edellä esitetyn tuen allokatioavaimen mukaan vastikkeeton tuki jäsenmaille määräytyisi menneen taloudellisen kehityksen perusteella.

Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti lopulle 30 prosentille avustuksista menetelmässä korvattaisiin vuosien 2015–2019 työttömyyskriteeri yhtäläisessä suhteessa vuonna 2020 todetulla reaalisella bruttokansantuotteen menetyksellä ja vuosina 2020–2021 todetulla kumulatiivisella reaalisella bruttokansantuotteen menetyksellä. Vuodelle 2023 myönnettävien avustusten jakoperusteet vahvistettaisiin kesäkuun 2022 loppuun mennessä. Tämänhetkisen komission tekemän arvion mukaan Suomen saama avustusten määrä jälkimmäisessä vaiheessa olisi noin 0,78 miljardia euroa. Ensimmäisessä vaiheessa avustusten määrä olisi noin 1,55 miljardia euroa (yhteensä n. 2,33 mrd. euroa).

Pandemian taloudellisista vaikutuksista on käytännössä vaikea saada luotettavaa tilastotietoa ennen vuotta 2021, jolloin välineen pitäisi olla jo käytössä. 30 prosentille avustuksista tuen jakoperusteet ottavatkin huomioon vuosien 2020 ja 2021 bruttokansantuotteen kehityksen.

Lainamuotoisen tuen osalta Suomen välineestä saama enimmäismäärä oli ollut alkuperäisessä asetusehdotuksessa teoreettisesti noin 11 miljardia euroa (4,7 prosenttia 250 miljardista eurosta), koska kullekin jäsenvaltiolle myönnettyjen lainojen enimmäismäärä ei olisi voinut ylittää 4,7 % jäsenvaltion bruttokansantulosta. Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti kullekin jäsenvaltiolle myönnettyjen

lainojen enimmäismäärä olisi 6,8 % jäsenvaltion bruttokansantulosta (Suomelle n. 16 mrd. euroa). Lainaa haettaessa jäsenvaltion olisi esitettävä perusteet, jotka liittyvät avustusmuotoista tukea laajempiin uudistuksiin ja investointeihin. Lainaa voitaisiin hakea yhtä aikaa avustusmuotoisen tuen kanssa tai myöhemmin, jolloin elpymis- ja palautumissuunnitelmaa on samalla päivitettävä.

Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti RRF-välineestä on mahdollista saada tukimuotoista ja/tai lainamuotoista ennakkorahoitusta. Ennakkorahoitus, joka on enintään 10 % oikeudellisesta sitoumuksesta, maksetaan vuonna 2021 jäsenvaltion pyytäessä sitä elpymis- ja palautumissuunnitelman jättämisen yhteydessä.

Komission asetusehdotus jakaa tukivälineen käytön kahteen vaiheeseen. Eurooppa-neuvostossa sovitun mukaan ensimmäisessä vaiheessa tuen kokonaiskapasiteettista on käytössä 70 % 31.12.2022 asti, jolloin avustuksia voi hakea jäsenvaltiokohtaiseen enimmäismäärään asti. Toisessa vaiheessa 1.1.2023–31.12.2023 komissio asettaa käytettäväksi loput 30 % kokonaiskapasiteettista. Lainamuotoista tukea jäsenvaltiot voivat hakea 31.12.2023 saakka. 1.2.2020 alkaen tehdyt toimet ovat tukikelpoisia.

Alustavia arvioita RRF-välineeseen liittyvistä jäsenvaltioiden vastuista

RRF-välineen rahoitus toteutettaisiin komission lainanotolla. Tarkemmin vastuuta käsitellään elpymisvälinettä koskevassa E-kirjeessä (E 64/2020 vp) ja U-jatkokirjelmässä (UJ 22/2020 vp).

Suomen laskennallinen maksuosuus elpymisvälineestä annettavasta tuesta vuoden 2018 hinnoin olisi n. 6,6 mrd. euroa (1,7 prosentin osuus 390 mrd. eurosta) lisättynä koroilla. Elpymisväline rahoitetaan komission lainanotolla. Elpymisvälineen osana olevan RRF-välineen laskennallinen maksuosuus vuoden 2018 hinnoin olisi n. 5,3 mrd. euroa (1,7 prosentin osuus 312,5 mrd. euroa) lisättynä koroilla. Osuutta koroista on mahdotonta arvioida tässä vaiheessa, koska elpymisvälineen rahoituksen korkoriskihallinnan strategiasta ei ole tarkempia tietoja.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing a Recovery and Resilience Facility
- Presidency fourth draft compromise, 10950/20, 21.9.2020

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/KO, finanssineuvos Laura Vartia, p. 0295 530228
VM/KO, erityisasiantuntija Antti Kekäläinen, p. 0295 530386
VM/EUS, finanssiasiantuntija Elisa Aaltonen, p. 0295530024
etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2020/0989

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2020-00479

RMO Heinonen Tiina(VM), Kuusinen
Miki(VM), Kuparinen Jonna(VM)

24.09.2020

JULKINEN

Asia

**Valtiovarainministerien (ECOFIN) epävirallinen videokokous 6.10.2020;
4. (mahd.) Digitaalisen rahoituksen paketti**

Kokous

Epävirallinen valtiovarainministerikokous 06.10.2020

U/E/UTP-tunnus

-

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 24.9.2020 laajan digitaalisen rahoituksen paketin, joka koostuu neljästä eri kokonaisuudesta: digitaalisen rahoituksen strategiaa ja vähittäismaksustrategiaa koskevista tiedonannoista sekä kryptovaroja ja rahoitusmarkkinoiden digitaalista häiriönsietokykyä koskevista lainsäädäntöehdotuksista.

Komissio esittelee paketin 6.10.2020 ministereiden näkemystenvaihtoa varten.

Pakettiin sisältyvien lainsäädäntöehdotusten käsittely käynnistyy neuvostossa alustavien tietojen mukaan syyskuun viimeisellä viikolla ja viimeistään lokakuun alussa. Komissio jatkaa tiedonantoihin sisältyvien tulevien aloitteiden valmistelua tiedonannoissa tarkemmin kuvatun aikataulun mukaisesti lähivuosina.

Suomen kanta

Suomi kannattaa sellaisia toimenpiteitä, jotka edistävät uusien innovatiivisten rahoituspalveluiden saatavuutta yrityksille ja kuluttajille. Kilpailuedellytysten laajentuminen edistää rahoituspalvelusektorin kannusteita uudistua sekä mahdollistaa uusien liiketoimintamallien syntymistä. Suomi pitää tärkeänä, että rahoitusmarkkinasääntely tunnistaa ja kattaa tulevaisuudessa myös uudet digitaaliset liiketoimintamuodot ja digitaaliset ilmiöt, joilla on juridista merkittävyyttä asiakkaansuojan ja rahoitusvakauden näkökulmasta.

Unionin toimenpiteiden tulee olla tarkkaan punnitussa tasapainossa rahoitusmarkkinoilla tarpeellisen teknologianeutraliteetin, datan paremman hyödyntämisen, tietoturvan ja käyttäjien oikeuksien suhteen. Koska koko rahoitusala pohjautuu yleiseen luottamukseen sen vakaata toimintaa kohtaan, tulee tietosuojan, kuluttajansuojan ja sijoittajansuojan pysyä korkealla tasolla myös uusissa palveluissa ja uusilla palveluntarjoajilla.

Digitaalisen häiriönsietokyvyn vahvistaminen on oleellinen tekijä palveluiden luotettavan toiminnan sekä rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamisen kannalta, ja siksi kaikkien toimijoiden kyberturvavalmiuksien tarkempi valvonta on tulevaisuudessa entistä tärkeämpää. Suomi korostaa systeemistä näkökulmaa ja kokonaisturvallisuusajattelua digitaalisen häiriönsietokyvyn vahvistamisessa.

Suomi ottaa yksityiskohtaisemmin kantaa komission aloitteisiin ja ehdotuksiin niiden käsittelyn edetessä.

Pääasiallinen sisältö

Digitaalisen rahoituksen strategia

Komissio julkaisi 24.9.2020 tiedonannon EU:n digitaalisen rahoituksen strategiasta (COM(2020) 591 final). Digitaalisen rahoituksen strategia toimeenpanee komission laajempaa toimintasuunnitelmaa ns. digitaalisen siirtymän tukemiseksi, joka on yksi nykyisen komission keskeisistä tavoitteista (ks. tarkemmin komission tiedonannot ”Euroopan digitaalista tulevaisuutta rakentamassa” (COM(2020) 67 final) sekä ”Euroopan H-hetki: korjaamalla ja kehittämällä parempaa seuraavalle sukupolvelle” (COM(2020) 456 final). Komission mukaan Euroopan tulisi hyödyntää digitaalista rahoitusta COVID 19 -kriisiin liittyvässä elvytysstrategiassaan auttaakseen korjaamaan pandemian aiheuttamia sosiaalisia ja taloudellisia vahinkoja. Komissio näkee digitalisaation olevan avainasemassa Euroopan talouden elvyttämisessä ja modernisoimisessa talouskasvun polulle kaikilla aloilla.

Strategiassa komissio asettaa toimikaudelleen poliittiset tavoitteensa digitaalisen rahoituksen alueella sekä määrittelee näiden tavoitteiden saavuttamiseksi neljä prioriteettia sekä niihin liittyvät toimet. Neljä prioriteettia tulevat ohjaamaan komission toimia rahoitusmarkkinoiden digitaalisen muutoksen edistämiseksi vuoteen 2024 asti.

Strategiset tavoitteet

Komission strategisena tavoitteena on tukea digitaalista rahoitusta kuluttajien ja yritysten hyödyksi. Komission mukaan Euroopan ja sen rahoitussektorin on omaksuttava nämä suuntaukset ja kaikki digitaalisen vallankumouksen tarjoamat mahdollisuudet. Lisäksi komission mukaan Euroopan on edistettävä digitaalista rahoitusta vahvojen eurooppalaisten markkinatoimijoiden johdolla.

Prioriteetit ja niihin liittyvät toimet

Ensimmäisenä prioriteettina on torjua rahoituspalveluiden digitaalisten sisämarkkinoiden pirstaloitumista, millä mahdollistetaan rajat ylittävät palvelut kuluttajille sekä autetaan finanssialan yrityksiä laajentamaan digitaalista toimintaansa. Tähän liittyen komissio tulee muun muassa ehdottamaan EU:n laajuisesti yhteentoimivaa digitaalisen identiteetin kehystä sekä perustamaan EU:n digitaalisen rahoituksen foorumin yhteistyön edistämiseksi yksityisten ja julkisten sidosryhmien välillä.

Toisena prioriteettina on varmistaa, että EU:n sääntelykehys helpottaa digitaalisten innovaatioiden syntymistä kuluttajien ja markkinoiden tehokkuuden hyödyksi. Osana tätä prioriteettia komissio julkaisi EU:n digitaalisen rahoituksen strategian yhteydessä lainsäädäntöehdotuksen kryptovarojen markkinoista.

Kolmantena prioriteettina on luoda Euroopan datastrategiaan perustuva eurooppalainen datahallinta-arkkitehtuuri (data space), jotta voidaan tukea datapohjaisia innovaatioita. Komissio tulee muun muassa ehdottamaan muutoksia nykyiseen EU:n rahoitusmarkkinasääntelyyn sen varmistamiseksi, että julkistettut tiedot ovat saatavilla standardoidussa ja koneellisesti luettavassa muodossa, ja perustaa EU:n rahoittaman infrastruktuurin julkistetuille tiedoille. Komissio tulee lisäksi julkaisemaan valvontadataa koskevan strategian ja lainsäädäntöehdotuksen uudesta ”Open Finance” -kehyksestä.

Neljäntenä prioriteettina on puuttua digitaaliseen muutokseen liittyviin uusiin haasteisiin ja riskeihin. Tähän liittyen komissio tulee ehdottamaan tarvittavia muutoksia nykyiseen rahoituspalvelusääntelyyn kuluttajansuojan ja vakavaraisuussäännösten osalta digitaalisen rahoituksen käyttäjien suojelemiseksi, rahoitusvakauden turvaamiseksi ja EU:n rahoitusmarkkinoiden eheyden suojelemiseksi. Lisäksi prioriteettiin liittyy EU:n digitaalisen rahoituksen strategian julkaisun yhteydessä annettu ehdotus rahoitusmarkkinoiden digitaalista toimintakykyä koskevaksi lainsäädännöksi.

Näissä neljässä prioriteetissa komissio tulee kiinnittämään erityistä huomiota digitaalisen rahoituksen kuluttajille tarjoamien mahdollisuuksien edistämiseen sekä kuluttajien suojeluun.

Kryptovaroja koskevat lainsäädäntöesitykset

Digitaalisen rahoituksen pakettiin sisältyy kaksi lainsäädäntöehdotusta, jotka koskevat kryptovaroja sekä hajautettuun tilinpitoon perustuvia kirjaamisjärjestelmiä (DLT). Kryptovaroiksi kutsutaan salaustekniikkoihin, ja usein lohkoketjuteknologioihin nojaavia, virtuaalisia rahakkeita tai muita sähköisessä muodossa olevia varoja, jotka siirtyvät haltijalta toiselle ilman keskitettyä tilinpitoa. Kryptovarojen välityksellä voidaan esimerkiksi suorittaa erilaisia arvonsiirtoon perustuvia transaktioita tai käyttää niitä spekulatiivisina vaihtoehtoisina sijoituskohteina eli niillä voidaan ainakin teoriassa säilyttää arvoa. Lohkoketjulla tarkoitetaan tässä yhteydessä erilaisissa vertaisverkoissa toimivia hajautettuja tietokantoja, jotka voivat olla avoimia tai suljettuja järjestelmiä tai tietokantoja. Lohkoketjutietokantojen erityispiirteenä on niihin tehtävien merkintöjen kronologisuus sekä vaikea tai lähes mahdoton jälkikäteen tapahtuvan muuttamisen estyminen.

Komission kryptovaroja ja DLT-teknologioita käsittelevillä ehdotuksilla pyritään ottamaan etunojaa kehittyvään kryptovarailmiöön sääntelemällä niihin liittyviä kysymyksiä varsin laajasti. Komissio on tunnistanut toisaalta kryptovaroista mahdollisesti koituvia taloudellisia etuja, mutta myös riskejä. Komission käsityksen mukaan näillä uusilla finanssiteknologioilla, kuten kryptovarojen hyödyntämisellä ja hajautettuun tilinpitoon perustuvilla ns. DLT-teknologioilla, voitaisiin saavuttaa vaikkapa säilytys- ja selvitystoiminnassa sekä maksuprosessoinnissa merkittäviäkin kustannussäästöjä uusien liiketoimintamallien ja ansaintalogiikoiden syntyminen ohella.

Ehdotus parlamentin ja neuvoston asetukseksi kryptovarojen markkinoista (Proposal for a regulation on markets in Crypto-assets) olisi täysin uusi. Säädöksellä toisaalta luotaisiin tilaa finanssimarkkinapalveluja koskevalle innovoinnille turvaten kuitenkin markkinoiden vakaus ja korkeatasoinen asiakkaansuoja. Asetuksen tarkoituksena on luoda oikeusvarmuutta moniin aiemmin sääntelemättömiin kysymyksiin, jotka koskevat erityisesti kryptovaroja koskevia liiketoimintamalleja ja niiden valvontaa. Merkillepantavaa ehdotuksessa on muun ohella eri kryptovaratoimijoille ehdotettu mahdollisuus tarjota palveluja unionin alueella yhden toimiluvan perusteella (ns. EU-toimilupapassi). Muuten asetulusuunnos sisältää ehdotuksia koskien muun muassa edellä

kuvatun toiminnan järjestämistä, asiakasvarojen säilyttämistä, sijoittajansuojaa ja asiakaansuojaa sekä tällaisen toiminnan valvontaan liittyviä kysymyksiä silmällä pitäen.

Pakettiin sisältyvä toinen nimenomainen ehdotus parlamentin ja neuvoston asetukseksi (Proposal for a regulation on a pilot regime for market infrastructures based on distributed ledger technology), joka koskisi hajautettuun tilinpitoon perustuvien markkinapaikkojen pilotointia, olisi myös täysin uusi unionissa. Sääntelyinstrumentin tavoitteet ovat jossain määrin uusia ja innovatiivisia, sillä säädöksellä luotaisiin kokeelliseen toimintaympäristöön perustuvia puitteita kaupankäynti- sekä säilytys- ja selvitystoiminnalle (DLT MTF), joka muistuttaa säänneltyjen monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien toimintaa, mutta joka tapahtuisi esimerkiksi hajautetun tietokannan avulla lohkoketjuja hyödyntäen. Ehdotuksen sisältämien erityissäännösten mahdollistamien poikkeusten avulla on tarkoitus luoda toimintaympäristö, joka mahdollistaisi erilaiset kokeelliset finanssitransaktiot ja niihin liittyvät toiminnalliset järjestelyt rahoitusmarkkinoilla ja erityisesti markkinapaikoilla, kuten monenkeskisessä erityisessä kaupankäyntijärjestelmässä.

Rahoitusmarkkinoiden digitaalista häiriönsietokykyä koskeva lainsäädäntöehdotus

Komissio ehdottaa rahoitusmarkkinoiden digitaalisen häiriönsietokyvyn vahvistamista lainsäädäntöehdotuksella, joka koskee rahoitussektorin operatiivisen riskin hallintaa ja rahoitussektorin ulkopuolisten, mutta rahoitussektorin kannalta kriittisten palveluntarjoajien valvontaa.

Asetusehdotuksen soveltamisala olisi laaja ja se kattaisi lähes kaikki rahoitusmarkkinatoimijat sekä näiden kanssa sopimussuhteessa olevat isot kolmannen osapuolen palveluntarjoajat. Rahoitusmarkkinatoimijoiden tulisi perustaa yrityksen sisäinen ICT-riskinhallintakehikko sekä toteuttaa tarvittavat hallinnolliset muutokset tämän mahdollistamiseksi. Lisäksi toteutuneet riskitapahtumat tulisi luokitella ja raportoida viranomaisille. Edellä mainitun lisäksi ehdotus sisältää säännöksiä muun muassa toimintakyvyn testauksesta, kolmansien toimijoiden kanssa käytettävistä sopimusehdoista, viranomaisten toimivaltuuksista ja tiedonkulusta. Samalla muuhun rahoitusmarkkinasääntelyyn ehdotetaan muutoksia direktiivillä, jolloin voimassa olevia sisältyviä operatiivisen riskin hallintaa koskevia säännöksiä yhdenmukaistettaisiin uuden asetuksen kanssa.

EU:n vähittäismaksustrategia

Yhdessä EU:n digitaalisen rahoituksen strategian kanssa komissio julkaisi erillisen tiedonannon EU:n vähittäismaksustrategiasta (COM(2020) 592 final). Komission mukaan maksupalvelut ovat keskeisessä asemassa digitaalisessa rahoituksessa, mutta ne edellyttävät erityisiä poliittisia toimenpiteitä ja erillistä tiedonantoa.

Tiedonannossaan komissio kertoo sen vision EU:n vähittäismaksuille olevan se, että kansalaiset ja yritykset Euroopassa hyötyisivät laajasta ja monipuolisesta valikoimasta erilaisia korkealaatuisia maksuratkaisuja, joita tukisivat kilpailukykyiset ja innovatiiviset maksumarkkinat ja jotka perustuisivat turvallisiin, tehokkaisiin ja saavutettaviin infrastruktuureihin. Kilpailukykyisiä kotimaisia ja eurooppalaisia maksuratkaisuja olisi saatavilla tukemaan Euroopan talouden ja rahoitusalan suvereniteettia. Lisäksi komission visiona on unionin osallistuminen EU:n ulkopuolelle suuntautuvan rajat ylittävän maksamisen kehittämiseen ja siten euron kansainvälisen roolin ja EU:n ”avoimen strategisen riippumattomuuden” tukeminen.

Vähittäismaksustrategia keskittyy neljään pilariin, jotka liittyvät läheisesti toisiinsa:

- 1) yhä enemmän digitaalisia ja pikamaksamisen maksuratkaisuja Euroopan laajuisella ulottuvuudella
- 2) innovatiiviset ja kilpailukykyiset vähittäismaksumarkkinat
- 3) tehokkaat ja yhteentoimivat vähittäismaksujärjestelmät ja muut tukevat infrastruktuurit
- 4) tehokkaat kansainväliset maksut, rahanvälitys mukaan lukien.

Ensimmäisen pilarin osalta komissio näkee pikamaksamisen tarjoavan yhdessä mobiilimaksupalvelujen kehittämisen kanssa EU:n maksupalveluntarjoajille lisää mahdollisuuksia kilpailla EU:n ja maailmanlaajuisten kilpailijoiden kanssa. Komissio pyrkii saamaan pikamaksamisen täysimääräisesti käyttöön vuoden 2021 loppuun mennessä, mikä riippuu kehityksestä kolmella eri tasolla: yhdenmukaisten sääntöjen luominen, loppukäyttäjäratkaisut ja infrastruktuurit. Komissio ehdottaa toimenpiteitä kaikilla näillä tasoilla. Lisäksi komissio tulee arvioimaan toisen maksupalveludirektiivin (PSD2) uudelleentarkastelun yhteydessä, missä määrin EU:n nykyiset kuluttajansuojakeinot riittävät tarjoamaan korkean tasoisen suojan pikamaksuja tekeville kuluttajille. Komissio myös tutkii tarvittaessa, olisiko pikamaksamisen johdosta toteutettava erityistoimenpiteitä maksujärjestelmien kriisinhallinnan tehostamiseksi sekä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskien torjumiseksi.

Lisäksi komissio tutkii rajat ylittävän ja kansallisen yhteentoimivuuden helpottamiseksi, miten sähköisen identiteetin (eID) potentiaalia voitaisiin hyödyntää asiakkaan tunnistamisessa. Komissio tulee myös tutkimaan digitaalisten maksujen hyväksymisen tasoa EU:ssa, myös pk-yritysten ja julkishallinnon keskuudessa, ja ehdottaa tarvittaessa lainsäädäntötoimia.

Toisen pilarin osalta komissio toteaa PSD2:n mahdollistaneen uusien liiketoimintamallien perustamisen maksutilitietojen jakamiseen perustuen (Open Banking). Komissio tulee tutkimaan PSD2-direktiivin täyden potentiaalin hyödyntämistä käynnistämällä vuoden 2021 loppuun mennessä direktiivin perusteellisen uudelleentarkastelun. Uudelleentarkasteluun liittyy myös muun muassa sääntelemättömistä palveluista johtuvien uusien riskien pienentäminen tutkimalla näiden palveluntarjoajien sisällyttämistä direktiivin soveltamisalaan sekä PSD2:n ja sähkörahadirektiivin (EMD2) yhdistäminen. PSD2-kokemusten pohjalta komissio tulee myös esittämään uuden lainsäädäntöehdotuksen ”Open Finance”-kehyksestä vuoden 2022 puoliväliin mennessä.

Kolmannen pilarin osalta keskeisenä toimenpiteenä komissio tutkii, onko tarpeen ehdottaa sääntelyä, jolla pyritäisiin takaamaan oikeus käyttää maksupalvelujen tarjoamisen kannalta välttämätöntä teknistä infrastruktuuria (muun muassa NFC) oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Neljännän pilarin osalta komissio luettelee useita erilaisia yksittäisiä toimenpiteitä, joilla pyritään tehostamaan kansainvälistä maksamista.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Komission kryptovaroja, hajautettuun tilinpitoon perustuvien markkinapaikkojen pilotointia ja rahoitusmarkkinoiden digitaalista häiriönsietokykyä koskevat

asetusehdotukset perustuvat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 114 artiklaan.

Komission direktiiviehdotus perustuu SEUT 53 artiklan 1 kohtaan ja 114 artiklaan.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Ehdotuksia ei ole vielä käsitelty Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 30.9.2020.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 2.10.2020.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Direktiiviehdotuksen täytäntöönpano ja asetusehdotusten huomioon ottaminen tulevat edellyttämään muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Kryptovaroja ja hajautettuun tilinpitoon perustuvien markkinapaikkojen pilotointia koskevilla lainsäädäntöaloitteilla on alustavan arvion mukaan vaikutuksia voimassa olevaan lainsäädäntöön, joka koskee lakia virtuaalivarojen tarjoajista, maksulaitoslakia, maksupalvelulakia, kuluttajansuojalakia, sijoituspalvelulakia, nettoutuslakia, rahoitusvälineiden kaupankäynnistä annettua lakia, luottolaitostoiminnasta annettua lakia sekä lakia Finanssivalvonnasta.

Muutostarpeita arvioidaan tarkemmin valmistelun edetessä.

Taloudelliset vaikutukset

Komission arvion mukaan kryptovaraehdotuksesta aiheutuu sääntelyn noudattamisesta johtuvia kustannuksia sellaisille toimijoille, jotka eivät tällä hetkellä kuulu EU:n rahoitusmarkkinasääntelyn soveltamisalaan. Olemassa olevan sääntelyn selkiyttäminen, uudet poikkeusmahdollisuudet ja pilottijärjestelmän käynnistäminen merkitsisivät komission mukaan vähäisiä lisäkustannuksia kauppapaikoille, jotka aikovat pilotointimahdollisuuksia hyödyntää. DLT-markkinatoimijoiden toimilupamenettelystä ja lainsäädännön noudattamisesta aiheutuvien kustannusten arvioidaan olevan samalla tasolla kuin MiFID II:n monenkeskisillä kaupankäyntijärjestelmillä. Globaalien stablecoinien liikkeeseenlaskijoille aiheutuvia kustannuksia komissio ei ole voinut arvioida, koska sellaisia ei ole tällä hetkellä markkinoilla. Nykyisen sääntelyn ulkopuolisten kryptovarojen liikkeeseenlaskijoiden tiedonantovelvoitteesta aiheutuvien kustannusten arvioidaan olevan 35 000–75 000 euroa per liikkeeseenlasku. Lisäksi valvojille aiheutuisi kustannuksia kryptovarojen liikkeeseenlaskijoiden ja niihin liittyvien palveluiden tarjoajien valvonnasta. Kertaluonteisten kustannusten arvioidaan olevan 140 000 euroa ja toistuvien vuosittaisien kustannusten 350 000–500 000 euroa. Komissio arvioi uuden DLT-markkinainfrastruktuurin aiheuttavan valvojille 150 000–250 000 euron vuosittaiset kustannukset.

Komission arvion mukaan rahoitusmarkkinoiden digitaalista häiriönsietokykyä koskeva ehdotus voi aiheuttaa sekä kertaluonteisia että toistuvia kustannuksia. Yritysten

investointikustannuksia tietotekniikkajärjestelmiin on vaikeaa arvioida, koska niiden nykyiset järjestelmät eroavat toisistaan. Suuret toimijat ovat jo tehneet investointeja ICT-järjestelmiin, jolloin ehdotuksen toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset ovat todennäköisesti vähäisemmät. Pienempien yritysten kustannusten odotetaan myös olevan alhaisemmat, koska niihin sovellettaisiin lievempiä vaati-muksia vähäisemmän riskin takia. Testaukseen liittyvät kustannukset vaihtelevat arviolta 0,1-0,3 prosentin välillä yrityksen kokonaisbudjetista. Tapahtumaraportointiin liittyvät kustannukset saattaisivat jopa vähentyä eri lakeihin perustuvien velvollisuuksien päällekkäisyyden poistuessa. Valvojille aiheutuu myös joitain kustannuksia heidän suorittamiensa lisätehtävien vuoksi.

Ehdotusten taloudellisia vaikutuksia arvioidaan laajemmin valmistelun edetessä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Komission tiedonanto EU:n digitaalisen rahoituksen strategiasta perustuu komission vuonna 2018 julkaisemaan FinTech-toimintasuunnitelmaan Euroopan rahoitusalan kilpailukyvyn ja innovatiivisuuden parantamiseksi (ks. tarkemmin E 25/2018 vp).

Kryptovaroja koskevat lainsäädäntöehdotukset ovat jatkumoa neuvoston ja komission joulukuussa 2019 antamalle yhteiselle lausumalle, joka käsitteli niin sanottuja globaaleja stablecoin –virtuaalivarahankkeita sekä niihin liittyviä kysymyksiä ja riskejä. Joulukuussa 2019 komissio julkisti myös kryptovaroja koskevan julkisen konsultaation, jonka lausuntoaika päättyi maaliskuussa 2020. Kuten osin myös muut paketin osa-alueet, niin myös kryptovaroja koskevat ehdotukset pohjautuvat komission vuonna 2018 julkaisemaan FinTech-toimintasuunnitelmaan Euroopan rahoitusalan kilpailukyvyn ja innovatiivisuuden parantamiseksi.

Kryptovaroja koskevien ehdotusten taustalla ovat eri jäsenvaltioiden ja rahoitusmarkkinaviranomaisten erityisesti viime vuosina aktiivisesti nostamat huolet niin sanottujen globaalien stablecoin –tyyppisten kryptovarojen vaikutuksesta rahoitusvakauteen, unionin rahapolitiikan suvereniteettiin sekä erinäisiin muihin kysymyksiin. Toisaalta tavoitteena on myös tarve luoda oikeusvarmuuden ja ennakoitavuuden näkökulmasta asianmukainen sääntely-ympäristö, jonka kantavana lähtökohtana on: ”sama toiminta, samat säännöt”.

Rahoitusmarkkinoiden digitaalista häiriönsietokykyä koskeva lainsäädäntöehdotus pohjautuu niin ikään komission edellä mainittuun FinTech-toimintasuunnitelmaan. Toimintasuunnitelman linjausten mukaisesti Euroopan rahoitusmarkkinaviranomaiset selvittivät tieto- ja viestintäteknologian turvallisuutta ja hallinnointia eurooppalaisilla rahoitusmarkkinoilla ja julkaisivat löydöistään yhteisen raportin 10.4.2019. Raportissa suositeltiin sekä sektorikohtaisia että toimialat ylittäviä lainsäädäntömuutoksia. Lisäksi Euroopan pankkiviranomainen (EBA) ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen (EIOPA) julkaisivat toimintasuunnitelmassa linjatusti omat ohjeet toimijoille tieto- ja viestintäteknikka- (ICT) sekä turvallisuusriskien hallinnasta. Alkuvuodesta 2020 komissio toteutti julkisen konsultaation, jossa se selvitti toimijoiden näkemyksiä siitä, miten rahoitusmarkkinoiden digitaalista toimintakykyä koskeva lainsäädäntökehikko voitaisiin toteuttaa. Myös Suomi vastaisi konsultaatioon.

Komission tiedonanto EU:n vähittäismaksustrategiasta pohjautuu komission vuonna 2018 julkaisemaan tiedonantoon euron kansainvälisen aseman vahvistamisesta, jossa komissio tuki EU:n täysin integroitua pikamaksujärjestelmää, jotta voidaan vähentää vähittäismaksujärjestelmien riskejä ja haavoittuvuutta ja lisätä olemassa olevien

maksuratkaisujen autonomiaa. Keväällä 2020 komissio toteutti julkisen konsultaation, jossa se selvitti toimijoiden näkemyksiä EU:n vähittäismaksustrategiasta.

Asiakirjat

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on a Digital Finance Strategy for the EU (COM(2020) 591 final)

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on Markets in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937 (COM(2020) 593/3, 2020/0265 (COD))

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on a pilot regime for market infrastructures based on distributed ledger technology (COM(2020) 594/3, 2020/0267 (COD))

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL and of the Council on digital operational resilience for the financial sector and amending Regulations (EC) No 1060/2009, (EU) No 648/2012, (EU) No 600/2014 and (EU) No 909/2014 (Brussels, 24.9.2020, COM(2020) 595 final, 2020/0266 (COD))

Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Directives 2006/43/EC, 2009/65/EC, 2009/138/EU, 2011/61/EU, EU/2013/36, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 and EU/2016/2341 (Brussels, 24.9.2020, COM(2020) 596 final, 2020/0268 (COD))

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on a Retail Payments Strategy for the EU (COM(2020) 592 final)

Asiakirjojen kieliversiot suomeksi tai ruotsiksi eivät ole vielä saatavilla.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/RMO, Finanssineuvos Miki Kuusinen, p. 02955 30339

VM/RMO, Hallitussihteeri Tiina Heinonen, p. 02955 30512

VM/RMO, Hallitussihteeri Jonna Kuparinen, p. 02955 30182

etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2020/1419, EU/2020/1428

Liitteet

Viite

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2020-00477

EUS Aaltonen Elisa(VM)

23.09.2020
JULKINEN

Asia

**Valtiovarainministerien (ECOFIN) epävirallinen videokokous 6.10.2020;
6. (mahd.) Neuvoston suositus Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsenen nimittämisestä**

Kokous

Epävirallinen valtiovarainministerikokous 06.10.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Asialistalla on neuvoston suositus Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsenen nimittämisestä. Neuvoston kirjallisessa menettelyssä on tarkoitus hyväksyä euroryhmän valinnan perusteella neuvoston suositus Eurooppa-neuvostolle seuraajan nimittämisestä Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsenen Yves Merschin (LU) seuraajaksi.

Mersch toimii myös Euroopan keskuspankin valvontaelimen varapuheenjohtajana. Merschin toimikausi päättyy 14.12.2020. Ehdokasasettelu päättyy 25.9. klo 18, joten ehdokkaat eivät olleet tiedossa perusmuistiota kirjoitettaessa.

Suomen kanta

Suomi määrittelee kantansa ehdokasasettelun päätyttyä.

Pääasiallinen sisältö

Eurooppa-neuvosto nimittää määräenemmistöllä Euroopan keskuspankin johtokunnan puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi ja muiksi jäseniksi neuvoston suosituksesta henkilöt, joilla on arvostettu asema ja ammattikokemus rahatalouden tai pankkitoiminnan alalla (SEUT 283 artiklan 2 kohdan toinen alakohta). Ennen nimittämispäätöksen tekemistä Eurooppa-neuvosto kuulee Euroopan parlamenttia ja Euroopan keskuspankin neuvostoa (SEUT 283 artiklan 2 kohdan toinen alakohta). Päätöksentekoon osallistuvat ne jäsenvaltiot, joiden osalta neuvosto on päättänyt, että ne täyttävät euron käyttöön ottamiseksi vaadittavat edellytykset (SEUT 139 artiklan 2 kohdan h alakohta).

Johtokunnan jäsenten toimikausi on kahdeksan vuotta, eikä heitä voida nimittää uudeksi toimikaudeksi. Jäsenenä voi olla vain jäsenvaltion kansalainen (SEUT 283 artiklan 2 kohdan kolmas ja neljäs alakohta).

Nimittämismenettelystä määrätään myös Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 11.2 artiklassa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT artikkelit 283(2) ja 139(2)

Käsittely Euroopan parlamentissa

Ennen nimittämispäätöksen tekemistä Eurooppa-neuvosto kuulee Euroopan parlamenttia.

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 30.9.2020

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 2.10.2020

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, Finanssiasiantuntija Elisa Aaltonen,
p. 0295530024, etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2020/0050

Liitteet

Viite

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2020-00488

KO Kekäläinen Antti(VM), Vartia
Laura(VM), Pietiläinen Samuli(VM)

24.09.2020

JULKINEN

Asia

**Valtiovarainministerien (ECOFIN) epävirallinen videokokous 6.10.2020;
7. Eurooppalainen ohjausjakso 2020 – mitä on opittu sekä jatkotyö elpymiseen liittyen**

Kokous

Epävirallinen valtiovarainministerikokous 06.10.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Asiakohdassa on tarkoitus vaihtaa näkemyksiä liittyen vuoden 2020 eurooppalaiseen ohjausjaksoon ja ohjausjakson tulevaisuuteen elpymiskontekstissa.

Asiasta on keskusteltu komiteatasolla. Talous- ja rahoitusasioiden komitea (EFC) käsittelee aihetta videokokouksessaan 30.9.2020.

Viitekehyksenä keskustelussa on myös komission julkaisema tiedonanto vuotuisesta kestävästä kasvun strategiasta 2021, joka aloittaa 2021 eurooppalaisen ohjausjakson ja josta neuvosto tekee myöhemmin päätelmät.

Suomen kanta

Suomi pitää eurooppalaiseen ohjausjaksoon vuonna 2020 tehtyjä muutoksia tilanteeseen sopivina, mutta korostaa niiden väliaikaista luonnetta.

Suomi katsoo, että ohjausjaksolla on tärkeää keskittyä myös tulevaisuudessa keskipitkän ja pitkän aikavälin rakenteellisiin haasteisiin talouskasvun edellytysten kohentamiseksi.

Suomi katsoo, että elpymis- ja palautumissuunnitelmilla on keskeinen asema vuoden 2021 ohjausjaksolla.

Suomen kantaa ohjausjakson kehittämiseen on kuvattu myös e-kirjeessä "Komission tiedonanto talouspolitiikan EU-koordinaation arviosta".

Pääasiallinen sisältö

Eurooppalaiseen ohjausjaksoon tuli vuonna 2020 muutoksia covid-19-pandemian seurauksena. Lisää muutoksia ohjausjaksoon on tulossa elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) myötä. Pandemia toi muutoksia lyhyen aikavälin prioriteetteihin, mutta pidemmän aikavälin uudistustarpeet ja niiden toteuttaminen ovat edelleen eurooppalaisen ohjausjakson koetinkivi. Vaikeiden uudistusten toteuttaminen

vie aikaa, ja maakohtaisten suositusten toimeenpano on heikohkoa. Erityisen vaikeita ovat palveluiden kilpailuun ja eläkkeisiin liittyvät uudistukset. Myös Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erikoisraportti ohjausjaksosta alleviivasi heikkoa suositusten toimeenpanoastetta.

Riippuen elpymis- ja palautumistukivälineestä annettavan lopullisen asetuksen muodosta, ohjausjaksolle syntyyneen muutoksien johdosta paljon työtä välineen toimeenpanossa. Näin ollen on tärkeää, että tulevaisuudessa priorisoidaan eikä ylikuormiteta ohjausjaksoa.

Rakennepolitiikan puolella pidemmän aikavälin uudistukset saivat vähemmän huomiota vuonna 2020. Jäsenmaiden toimittamiin maaraportteihin annettiin uutta ohjeistusta. Myös komission antamien maakohtaisten suositusten fokus muuttui tilanteen takia ottamaan huomioon lyhyemmän aikavälin haasteita, kuitenkin niin, että edellisen vuoden rakenteellisten suositusten merkitystä korostettiin.

Finanssipolitiikan koordinaatiossa korostuu vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen voimassaolo. Lauseke on voimassa ainakin vuosina 2020 ja 2021, eikä tällä hetkellä ole tiedossa, milloin voimassaolo päättyisi ja siirryttäisiin normaaliin finanssipolitiikan seurantaan. Tässä yhteydessä on hyvä huomata, että poikkeuslausekkeen voimassaolon aikana komission on mahdollista käynnistää julkisen talouden menettelyjä. Komissio arvioi keväällä alijäämä- ja velkakriteerin noudattamista kaikissa jäsenmaissa, mutta ei pitänyt ajankohtana oikeana liiallisen alijäämän menettelyjen käynnistämiseksi. Asiaan palattaneen ensi keväänä.

Komission vuotuinen kestävä kasvun strategia 2021

Komissio julkaisi vuotuisen kestävä kasvun strategiansa (Annual Sustainable Growth Strategy 2021) 17.9.2020. Tavallisesti vuotuisen eurooppalaisen ohjausjakson aloittava julkistus on marraskuussa.

Komission tiedonannossa korostetaan, että uuden vuotuisen kestävä kasvun strategian mukana ohjausjaksoon tulee muutoksia, sillä elpymis- ja palautumistukiväline liittyy olennaisesti ohjausjaksoon. Komission mukaan vuonna 2021 elpymis- ja palautumissuunnitelma tulee olemaan tärkein dokumentti jäsenmaiden tulevaisuuteen katsovien aloitteiden osalta ohjausjaksolla. Kansallinen uudistusohjelma ja elpymis- ja palautumissuunnitelma kannustetaan julkaisemaan yhtenä dokumenttina, jossa määritellään tuleville vuosille kansalliset uudistus- ja investointitarpeet. Suunnitelmat laaditaan huhtikuun loppuun mennessä.

Komission tiedonannossa linjattiin myös muutoksista eurooppalaiseen ohjausjaksoon vuodelle 2021. Alustavien tietojen mukaan komissio tulee antamaan, kuten yleensä, marraskuussa ehdotuksensa euroalueen suositukseksi sekä makrotalouden epätasapainoja koskevan raporttinsa. Keväällä 2021 komission arviot jäsenvaltioiden elpymis- ja palautumissuunnitelmista korvaisivat komission alkukeväästä julkaisemat maaraportit. Lisäksi komissio suunnittelee antavansa keväällä 2021 maakohtaisia suosituksia ainoastaan koskien julkista taloutta. Jäsenmaat toimittavat vakaus- ja lähentymisohjelmansa normaaliin tapaan huhtikuun loppuun mennessä.

Makrotaloudellisia epätasapainoja tarkasteltaessa ohjausjaksolla keskitytään nopeasti syntyviin riskeihin. Hälytysmekanismiraportti (AMR) julkaistaan kuluvan vuoden marraskuussa.

Uutena asiana nyt julkaistussa kestävä kasvun strategiassa komissio on identifioinut eurooppalaisia lippulaivahankkeita, joita se toivoo jäsenmaiden sisällyttävän elpymis- ja palautumissuunnitelmiinsa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 30.9.2020

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 2.10.2020

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COM(2020) 5757 final. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Central Bank, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Investment Bank. The 2021 Annual Sustainable Growth Strategy.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/KO, erityisasiantuntija Antti Kekäläinen, p. 02955 30386

VM/KO, finanssineuvos Laura Vartia, p. 02955 30228

VM/KO, neuvotteleva virkamies Samuli Pietiläinen, p. 02955 30147

etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2020/0929, EU/2020/0087

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2020-00480

KVR Nikitin Minna(VM)

24.09.2020
JULKINEN

Asia

Valtiovarainministerien (ECOFIN) epävirallinen videokokous 6.10.2020;**8. Kansainvälisten kokousten valmistelu (12.-17.10.)****a) G20 Yhteiset linjaukset (Terms of reference)****b) IMFC-lausuma**

Kokous

Epävirallinen valtiovarainministerikokous 06.10.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Valtiovarainministerien epävirallisessa videokokouksessa hyväksytään EU:n yhteiset linjaukset lokakuun G20-kokoukseen sekä EU:n yhteinen lausunto Kansainvälisen valuutta- ja rahoituskomitean (IMFC) kokoukseen.

Suomen kanta

Suomi hyväksyy EU:n yhteiset linjaukset lokakuun G20-kokoukseen sekä EU:n yhteisen lausunnon IMFC-kokoukseen.

Pääasiallinen sisältö

EU:n yhteisissä linjauksissa G20-maiden valtiovarainministereiden ja keskuspankkien pääjohtajien lokakuun kokoukseen kehoitetaan G20-maita tukemaan kansainvälistä yhteistyötä koronavirusrokotteen kehityksessä, tuotannossa ja jakelussa, jotta varmistetaan rokotteen tasapuolinen saatavuus globaalisti. G20-maita kehoitetaan myös tekemään yhteistyötä, että maailmantalous saataisiin jälleen kasvu-uralle. G20-maiden toivotaan yhdessä määrittelevän sopivia politiikkatoimenpiteitä niin rahapolitiikan, finanssipolitiikan kuin rakennepolitiikan osalta. Yhteisissä linjauksissa myös todetaan, että koronaviruksen vuoksi tehtyjä talouden tukitoimia ei pidä poistaa liian aikaisin.

Kansainvälisen valuuttarahaston ja Maailmanpankkiryhmän vuosikokoukset järjestetään 12. – 17.10. virtuaalisina kokouksina. EU:n yhteisen lausunnon Kansainvälisen valuutta- ja rahoituskomitean (IMFC) kokouksessa pitää neuvoston puheenjohtajamaan Saksan valtiovarainministeri Olaf Scholz. EU:n yhteisessä lausunnossa käydään läpi EU:n yhdessä sopimat tukitoimet koronaviruspandemian johdosta. Lausunnossa korostetaan myös tarvetta pitää kansainvälinen kauppa käynnissä, jotta pystytään varmistamaan tavaroiden ja palvelujen tarjonta. Toimivilla kauppayhteyksillä on myös positiivinen signaalivaikutus maailmantalouteen. EU:n yhteisessä lausunnossa kehoitetaan nopeuttamaan Maailman kauppajärjestön (WTO) uudistusprosessia.

EU:n yhteisessä lausunnossa kiitetään Kansainvälistä valuuttarahastoa koronapandemiaan vastaamisessa. Kansainvälinen valuuttarahasto on tähän mennessä myöntänyt kriisirahoitusta noin 80 jäsenmaalle. EU ilmaisee tukensa valuuttarahaston roolille kansainvälisen rahoitusturvaverkon keskiössä. EU myös toivoo jäsenmaiden saattavan voimaan Kansainvälisen valuuttarahaston rahoituspaketin, josta sovittiin IMFC-kokouksessa lokakuussa 2019.

EU ilmaisee tukensa Kansainvälisen valuuttarahaston ja Maailmanpankin työlle velkojen läpinäkyvyyden lisäämiseksi. Erityisesti EU pitää tervetulleena julkisen sektorin velkojen monitorointikehikkoa, jota Kansainvälinen valuuttarahasto ja Maailmanpankki kehittävät G20:n ja Pariisin Klubin pyynnöstä. Tämän monitorointikehikon on tarkoitus parantaa velkojen läpinäkyvyyttä ns. DSSI-aloitteessa, joka on G20:n ja Pariisin Klubin aloite köyhien maiden velanhoitomenojen lykkäyksestä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 30.9.2020

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 2.10.2020

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

EU:n yhteiset linjaukset G20-kokoukseen
EU:n yhteinen lausunto IMFC-kokoukseen

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/KVR, Erityisasiantuntija Minna Nikitin, 02955 30490
etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2020/0090

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2020-00490

RMO Kirppu Paula(VM)

24.09.2020
JULKINEN

Asia

**Valtiovarainministerien (ECOFIN) epävirallinen videokokous 6.10.2020;
9. (mahd.) Pääomamarkkinaunionin toimintasuunnitelma**

Kokous

Epävirallinen valtiovarainministerikokous 06.10.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kokouksessa komissio esittelee 24.9.2020 julkistamansa Pääomamarkkinaunionin toimintasuunnitelman tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet. Toimintasuunnitelmalla edistetään erityisesti nyt myös koronakriisin taloudellisista vaikutuksista toipumista, kestävän rahoituksen tavoitteiden ja digitalisaation muutosta sekä osallistavampaa ja kestävämpää taloutta ja lopulta EU:n globaalia kilpailukykyä.

Toimintasuunnitelma koostuu 16 kohdan luettelosta, joista osa kohdistuu yritysten rahoituksen saatavuuden helpottamiseen, osa ehdotuksista kohdistuu sijoittajan asemaan ja osa aidon yhtenäisen rahoitusmarkkinan muodostamiseen.

Komission toimintasuunnitelma pohjautuu kesäkuussa 2020 julkistettuun pääomamarkkinaunionin korkean tason työryhmän loppuraporttiin (Final Report of the High Level Forum on the Capital Markets Union).

Monet ehdotukset ovat yhdenmukaisia jo Suomen EU-puheenjohtajakaudella esille nostamien kysymysten kanssa. Nyt julkistettuun pääomamarkkinaunionin toimintasuunnitelmaan otetaan yksityiskohtaisella tasolla asianmukaisesti kantaa eduskunnan informoinnin yhteydessä E-kirjeessä ja aikanaan myös U-kirjeessä.

Komissio tulee käynnistämään työn toimintasuunnitelman ehdotuksista julkistamalla piakkoin kuulemiset Euroopan pitkäaikaissijoitusrahastoista ja maksukyvyttömyyssäätelystä.

Suomen kanta

Suomi kannattaa yleisellä tasolla pääomamarkkinaunionin syventämistä kohti yhtenäismarkkinaa. Suomi toimii aktiivisesti pääomamarkkinaunionin edistämiseksi EU-puheenjohtajakaudellaan muun muassa neuvoston päätelmissä. Asiasta hyväksyttiin neuvoston päätelmät 5.12.2019 Suomen EU-puheenjohtajuudella.

Pääasiallinen sisältö

Komission toimintasuunnitelman ehdotukset jakautuvat lähinnä kolmen suuren teeman alle. Ensimmäinen näistä on vihreän, digitaalisen, osallistavan ja kestävä taloudellisen toipumisen tukeminen mahdollistamalla yritysten rahoituksen saatavuus. Tämän teeman alle sijoittuvat ehdotukset Euroopan laajuisesta yritystietokannasta, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten listausedellytysten helpottamisesta, Eurooppalaisen pitkäaikaissijoitusrahaston sääntelyn toimivuuden uudelleentarkastelusta ja arvopaperistamisesta.

Toinen suuri teema on varmistaa Euroopan asema yksilön kannalta turvallisena paikkana säästää ja sijoittaa pitkäaikaisesti. Tämän teeman alle sijoittuvat ehdotukset Euroopan laajuisesta talousosaamisen koulutuksen edistämisestä, uudesta sijoittajaluokasta ja vähittäissijoittajan suojasta, sijoitusneuvojen osaamistutkinnosta ja eläkekertymän suuruuden seuranta helpottavasta järjestelmästä.

Kolmas laaja teema on aidon rahoituksen yhtenäismarkkinan saavuttaminen. Tämän teeman alle sijoittuvat ehdotukset lähdeveron perintäjärjestelmän yhtenäistamisestä, maksukyvyttömyyssääntelyn yhtenäistamisestä, arvopaperikaupan selvitysjärjestelmäpalveluista, EU:n laajuisesta pörssikaupan hintatietojen koonnista, sijoitusten suojasta, joka tulee EU-maiden kahdenvälisen sopimusten sijaan sekä valvonnan yhtenäistamisestä eri jäsenmaissa.

Monet toimintasuunnitelman ehdotuksista ovat luonteeltaan ensisijaisesti selvitysten ja arvioiden tekemistä.

Ehdotuksiin sisältyy kuitenkin myös lainsäädäntötoimenpiteitä edellyttäviä kohtia kuten Euroopan laajuisen yritystietokannan perustaminen (European single access point (ESAP), Eurooppalaisen pitkäaikaissijoitusrahaston (ELTIF) sääntelyn uudelleentarkastelu, vähittäissijoittajille tarjottaviin palveluihin liittyvien kannustinten ja tiedonantovelvoitteiden tarkastelu, rahoituspalveluiden markkinat direktiivin (MiFID) muutokset mahdollisen uuden sijoittajaluokan erottamiseksi (kokenut ei-ammattimainen sijoittaja), lähdeverojärjestelmän yhtenäistäminen, maksukyvyttömyyssääntelyn yhtenäistäminen ja EU-laajuinen pörssikaupan hintatietojen koonti. Näistä erityisen haasteellinen alue Euroopan laajuisesti näyttäisi olevan maksukyvyttömyyssääntelyn yhtenäistäminen.

Toimintasuunnitelman ehdotusten toteutuksesta valtaosa painottuisi vuosien 2021 ja 2022 ajalle.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin ECON (Economic and Monetary Affairs) komitea on 16.9. äänestänyt pääomamarkkinaunioniin liittyvistä ehdotuksista ja on äänestänyt hankkeen puolesta.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö.

EU-ministerivaliokunta 30.9.2020

Toimintasuunnitelman ehdotuksista osa sijoittuu muiden kuin valtiovarainministeriön toimialaan, kuten esimerkiksi maksukyvyttömyyssääntelyä koskevat ehdotukset oikeusministeriön toimialaan.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 2.10.2020

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

A Capital Markets Union for people and businesses: new action plan COM(2020) 590 final

Euroopan unionin neuvoston päätelmät pääomamarkkinaunionin syventämisestä. ST- 14815-2019-INIT. 5.12.2019

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/RMO lainsäädäntöneuvos Paula Kirppu, p. +358 50 376 1462
etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2015/1444, EU/2017/1054, EU/2020/0069

Liitteet**Viite**

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
EUS, KO, KVR

28.9.2020

Euroryhmän videokokous 5.10.2020

Euroryhmän kokouksessa 5.10.2020 käsitellään alustavan asialistan mukaan seuraavia asioita:

- **Euroryhmän työohjelma**

Euroryhmän työohjelma tehdään normaalisti puolivuositain. Koronapandemiasta johtuen syksyn 2020 työohjelma sovittiin vain lokakuun loppuun. Nyt on tarkoitus hyväksyä ohjelma ensi vuoden heinäkuuhun saakka. Työskentely tulee edelleen painottumaan koronapandemian talous- ja rahoituskysymyksiin, mutta samalla pyritään palaamaan tavanomaiseen työskentelyyn. Yksi keskeisimmistä kokonaisuuksista syksyisin on alustavien talousarviosuunnitelmien käsittely.

- **Uudistusten ja investointien prioriteetit euroalueella – strateginen keskustelu**

Euroryhmä keskustelee prioriteeteista euroalueella tehtävissä uudistuksissa ja investoinneissa. Keskustelulla pyritään tarjoamaan ohjeistusta komissiolle marraskuussa julkistettavien euroalueen suositusten valmisteluun. Euromaiden välistä näkemystenvaihtoa kansallisista uudistuksista ja investoinneista pidetään myös keskeisenä osana jäsenmaiden RRP-suunnitelmien valmistelua.

Komissio on linjannut eurooppalaisen ohjausjakson aloittavassa vuotuisessa kestävä kasvun strategiassaan 2021 (17.9.2020) suuntaviivoja kestävä kasvun aikaansaamiseksi EU:ssa. Kestävä kasvun periaatteet ohjaavat myös uudistuksia ja investointeja EU:ssa ja euroalueella ja kattavat neljä ulottuvuutta, joita ovat vihreä siirtymä, digitaalinen siirtymä ja tuottavuus, oikeudenmukaisuus ja makrotaloudellinen vakaus.

Jäsenmaiden uudistuksia ja investointeja ohjaavat tulevaisuudessa kansalliset elpymis- ja palautumissuunnitelmat, jotka komission esittämän strategian mukaan linkittyisivät ohjausjaksolla esitettyjen maakohtaisten lisäksi yhteisiin uusiin eurooppalaisiin lippulaivahankkeisiin kansalliset tarpeet huomioon ottaen.

- **Kreikka – 7. tiukennetun valvonnan raportti**

Euroryhmälle esitellään seitsemäs Kreikan ohjelman jälkeistä valvontaa koskeva raportti. Kreikan rahoitustukiohjelmien päätyttyä vuonna 2018 maa asetettiin tiukennettuun ohjelman jälkeiseen valvontaan. Valvontaa koskeva raportti perustuu komission yhteistyössä Euroopan keskuspankin (EKP), Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) ja Euroopan vakausmekanismin (EVM) kanssa heinäkuussa 2020 tekemien selvitysten ja Kreikan viranomaisten kanssa käytyjen keskustelujen tuloksiin.

COVID 19- pandemia koettelee Kreikankin taloutta. Pandemian leviäminen on Kreikassa kyetty rajaamaan melko hyvin ja tautitilanne ei eurooppalaisittain ole erityisen hälyttävä. Maa on kuitenkin vahvasti riippuvainen pandemian erityisen vaikeasti koettelemasta turismisektorista. Työttömyysaste, joka Eurostatin mukaan oli jo vuoden ensimmäisellä neljänneksellä EU:n korkein (15,4 %), on nousussa. Kreikan hallitus on onnistunut tähän mennessä suojaamaan talouttaan mittavalta konkurssi- ja työttömyysaalloilta erilaisin tukitoimin, mutta tilannetta varjostaa yleinen epätietoisuus. Kreikalla ei ole ollut ongelmia saada rahoitusta markkinoilta, vaan se on onnistunut laskemaan liikkeeseen myös pidempiaikaisia joukkovelkakirjoja edullisin ehdoin.

Pandemiasta huolimatta Kreikka on kyennyt edistämään monia keskeisiä uudistushankkeita, joilla jatketaan sen sopeutusohjelmien aikana käynnistettyjä reformeja. Pitkään vireillä ollut konkurssilainsäädännön täydellinen uudistustyö on valmistunut. Investointeihin liittyviä ympäristölupakäytäntöjä on muutettu vastaamaan paremmin EU-lainsäädännön yhdenmukaistettuja kriteerejä. Julkishallinnon nimityskäytäntöjä on uudistettu, samoin kuin työaikalainsäädäntöä. Toisaalta pandemia on osaltaan myös hidastuttanut monia reformihankkeita, kuten velkarästien purkua, verohallinnon ja terveydenhoitoalan uudistamista, monia yksityistämishankkeita sekä pitkään vireillä olleen maarekisterihankkeen saattamista päätökseen. Myös eräät rahoitusalan uudistukset ovat edelleen kesken. Pankeilla on pandemian torjuntaan liittyvien sulkutoimien vuoksi esimerkiksi ollut vaikeuksia jatkaa järjestämättömien lainojen selvitystyötä.

Kreikka on myös käynnistänyt useampia hankkeita, jotka eivät liity sen euroryhmälle antamiin sitoumuksiin sen sopeutusohjelmien aikaisten uudistusten loppuunsaattamisesta, mutta joiden odotetaan parantavan yritysten toimintaedellytyksiä ja vahvistavan investoijien luottamusta. Esimerkkejä tästä ovat laaja ammattikoulutus uudistus ja hallinnon digitalisaatio.

- **Kansainvälisten kokousten valmistelu: valuuttakurssikehitys**

Euroryhmä keskustelee ajankohtaisesta valuuttakurssikehityksestä ennen lokakuisia Washingtonin kokouksia. Viime aikoina huomattavinta on euron vahvistuminen suhteessa Yhdysvaltain dollariin ja muihin päävaluuttoihin. Dollaria on heikentänyt Yhdysvaltain vaikea koronatilanne sekä maailmantalouden näkymien kohentumisesta johtunut pääoman siirtyminen pois ns. turvasatamista. Ison-Britannian punta on kärsinyt Brexitiin liittyvästä epävarmuudesta.

- **Euroopan keskuspankin uuden johtokunnan jäsenen nimittäminen**

Euroryhmän on tarkoitus valita ehdokas nimitettäväksi EKP:n johtokunnan jäseneksi Yves Merschin (LU) tilalle tämän toimikauden päättyessä 14.12.2020. Mersch toimii lisäksi Euroopan keskuspankin valvontaelimen varapuheenjohtajana, mikä tulee ottamaan huomioon seuraajan valinnassa. Ehdokasasettelu päättyy illalla 25.9.2020. Euroryhmän valinnan perusteella seuraavan päivän Ecofin-neuvosto tekee suosituksen hyväksyttäväksi Eurooppa-neuvostossa (perusmuistio asiakohdassa 6).

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
